

TÜRKİYE'YE GELECEK PATRIOT SİSTEMLERİ KİME YARAYACAK?

Doç.Dr.Sait YILMAZ*

Hava Savunma Sistemleri; alçak, orta ve yüksek irtifa ya da alçak, orta ve uzun menzilli olarak kategorilere ayrılır. Bunlardan ilki daha çok savaş alanındaki birliklerin yakın savunması içindir. Orta veya uzun menzilli olanlar ise bazı kritik bölgeleri ya da bazı stratejik noktaları korumak için konuşlandırılırlar¹. Örneğin Körfez Harekâtı'nda Patriotlar, İsrail'deki sivil halkı Saddam'ın füzelerinden korumak için kullanılmış ve 45 SCUD düşürülmüştü. İsrail, yakın zamandaki çatışmalarda Hamas'ın Gazze'den yaptığı roket saldırısında binden fazla roketi hedefine varmadan düşürdü, kaçan 200 roket ise üç İsrail vatandaşını öldürdü. ABD'de 1981 yılında üretimine başlanan Patriot, yerden havaya füze sistemi, uçak ve füzelere karşı kullanılmaktadır. Üç modeli var ve artık bu modeller de eskidi, şimdilerde ABD, bunların yerine başka bir sistem geliştiriyor yani Patriotları elden çıkarmanın tam zamanıdır. Patriotların PAC2 modeli 160 km. menzilli ve hem füze hem de uçaklara karşı kullanılıyor. Gelişmiş PAC3 modeli ise 150 km. menzilli olup, sadece füzelere karşı kullanılmaktadır. Patriot, radarı tarafından hedef tespit edilince tıpkı Stinger gibi motor ısısına otomatik olarak kilitlenerek hedefi vurmaktadır. Bunu yapmak için toplam 10-20 sn. süresi var ve yaklaşık 80 km.de iken hedefi vurmaktadır.

Türkiye'ye 6 adet Patriot Bataryası gelecek, her Bataryada 16 adet ateşleme lançeri var. Komutası NATO'da olacak, masraflar ise bize yazılacaktır. Her ne kadar hükümet ve NATO tarafından söz konusu füzelerin Suriye'ye karşı bir uçuşa yasak bölge ya da taarruzi amaçlı olarak kullanılmayacağı söylense de konuşlanmasa planlanan yerlere bakıldığında (Diyarbakır, Malatya ve Şanlı Urfa) daha çok bölgesel bir savaşın sahnesinin hazırlandığı imajı ortaya çıkıyor. Patriot zaten savunma amaçlı bir silah sistemi ve etkili menzili yaklaşık 105 km. olduğuna göre Suriye'den bu şehirlerdeki önemli askeri üslere saldırı olacağını beklemek saflık olur. Suriye'nin elinde ne var, son zamanda neler geldi bilmiyoruz. Ama öncesinde Rusya'dan Soğuk Savaş döneminden beri SA-2, SA-6, SA-22 sistemleri aldığını hatta S-300'lerin de gelmesinin söz konusu olduğunu biliyoruz. Suriye'nin elinde 1000'e yakın füze ve 50 Batarya PANTSIR S-1 sistemi bulunmaktadır. Cumhurbaşkanı'nın Suriye'nin kimyasal silahlarını tarif etmesi de savaşın gidebileceği boyutları gösteren çok tehlikeli bir göstergedir.

Ankara, Patriotların NATO'da uzun zamandır süren ihtiyat ve ihtimalat planları çerçevesinde geleceğini söylüyor. Batılılar ülke çıkarları olmasa Türkiye için bu sistemleri kesinlikle göndermezlerdi. Ayrıca Türkiye'nin NATO ülkesi olduğunu şimdi öne sürmesi de komik bir durumdur. Suriye'de iç savaş çıkaran ve uluslararası hukuku, devletlerin egemenlik hakkını, iç işlerine müdahale etmeme prensiplerini yok sayan Türkiye bunları yaparken NATO'ya sormamıştır. NATO kapsamında bu sistemleri göndererek ABD, kendi niyetini saklamaktadır. Bu silahların yerleştirilmeyi düşünülen yerler Rusya ve İran'a mesaj vermek ve baskı yapmak içindir. Türkiye böylece Rus ve Çin teknolojisi yerine ABD'nin elden çıkarmaya çalıştığı demode sistemi almaya mecbur edilecektir. Bir yandan da İsrail'i korumak yani hedef saptırmak için konuşlanmaktadır. Türkiye, bir bölgesel savaşta öne itilmekte, sözde NATO'daki müttefiklerimiz ise bir taşla pek çok kuş vurmaya hesaplamaktadırlar.

* İstanbul Aydın Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Öğretim Üyesi, saityilmaz@aydin.edu.tr

¹ Savunma alanındaki gelişmeler için bakınız, Sait Yılmaz: Ulusal Savunma Strateji, Teknoloji, Savaş, Kum Saati Yayınları, (İstanbul, 2010).

Rusya ile de arası bozulacak Türkiye, böylece Suriye konusunu daha da çıkmaza sürüklemekte, bölgeyi silahlandırmaktadır. Yavaş yavaş bir bölgesel savaş sahnesi ortaya çıkıyor. Bu savaşta Gazze ve Kerkük'de ilk kıvılcımlar çakıldı.

Patriot şu anda ABD, Hollanda, Almanya, Japonya, İsrail, Suudi Arabistan, Kuveyt, Tayvan, Yunanistan, İspanya, Güney Kore ve Birleşik Arap Emirlikleri'nde bulunmaktadır. ABD'nin Patriot yerine geliştirdiği MEADS sistemi "tak ve savaş" prensibi ile gemi, uçak veya helikoptere monte edilerek mobil hava savunma sistemi oluşturmayı hedefliyor. Türkiye, uzun zamandır hava savunma sistemleri almaya çalışıyor. Türkiye ne zaman Rusya ve Çin'den bu sistemleri almaya kalktı, ABD'liler satmaya yanaştılar. Rusya'dan alınması söz konusu olan S-300 150 km. menzilli, S-400 ise 400 km. menzilli, Çin'in HQ-9 modeli ise Rus S-300'ün modifikasyonudur. Türkiye'nin elindeki hava savunma kabiliyeti sınırlıdır ve hava savunma kabiliyetini geliştirmek için yıllardır çalışmaktadır. Bu kapsama ilk bahsedilecek olan KMS diye kısaltılan Kaideye Dayalı Stinger sistemidir. 2005 yılında üretilen ATILGAN PMADS paletli araçtaki kaideye dayalı bir sistem olup, alçak irtifa, daha çok savaş alanındaki birliklerin ihtiyacı için tasarlanmış bir hava savunma sistemidir. KMS'nin sabit tesise dayalı olanı ise ZIPKIN olarak isimlendirilmiştir. Türkiye'nin geliştirmeye çalıştığı T-LORAMIS (Turkish-Long Range Air Missile Defense System) uçak ve füzelere karşı, T-MALADMIS (Medium Altitude Air Defense System) ise içinde İsrail ve ABD'nin olduğu bir grup ile birlikte ROKETSAN tarafından geliştirilmektedir.

Türkiye'nin özellikle orta ve uzun menzilli hava savunma sistemlerine ihtiyacı olduğu kesindir. Bu konuda düşman mı var?, gibi yanıltıcı değerlendirmeler doğru değildir. Bugün olduğu gibi Yunanistan ve İran başta olmak üzere Türkiye her an kendini bir savaşın içinde bulabilir hatta bu savaş bölgesel bir savaşa dönüşebilir. Bu sistemlerin zaten en büyük faydası caydırıcılıktır. Türkiye gibi komşuları ile egemenlik sorunları olan İsrail ve Yunanistan'da bu sistemlerden var. İsrail, Patriot dışında Arrow füzeleri, SPYDER sistemi çok değişik hava savunma sistemleri kullanmakta ve son uygulamalarında görüldüğü gibi bu sistemler Suriye hava savunma sistemini rahatlıkla delmektedir. Yunanistan ise sadece Patriot ile kalmadı Rusya'dan S-300'ler de aldı ve hepsini Türkiye'ye karşı konuşlandırdı. Görülen o ki Türkiye, Suriye'ye karşı bir hava harekâtına zorlanıyor. Böyle bir durumda karşımızda Suriye değil, oraya çok önceden giden Rus ve İran teknolojisi olacaktır. Bu ise Türkiye için vahim sonuçlar doğurabilir. Daha düşen uçağımızın nasıl düşürüldüğünü anlayamadık. Burası büyük devletlerin geri planda yeni teknolojilerini denedikleri bir test alanıdır ve bu test TSK uçakları ve kuvvetleri üzerinde yapılabilir.